

Práce policisty je náročná fyzicky, psychicky, ale i na čas. Existuje mnoho policistů, kteří si nejlépe odpočinou v trepkách u televizoru se skleničkou rezavého moku, někteří při sportu nebo jiných aktivitách – zahrádka, ryby, myslivost, modelaření, ...

Manipulace s mečem podléhá přísným zásadám

nebo POLICEJNÍ DŮSTOJNÍK, Samuraj?

Podplukovník Ing. Bohumil Planka, CSc., balistik Kriminalistického ústavu Praha, má zajímavého koníčka – Japonsko. Je členem Česko-japonské společnosti a předsedou odborné sekce, která se zabývá japonskými meči.

Co vás jako balistika přivedlo k japonskému meči?

Co bylo dřív, slepice nebo vejce? Při studiu ČVUT jsem jako ostatní kolegové záhy poznal, že život studentský je život veselý, se spoustou volného času, kdy mladý organismus si dokázal hravě poradit s duševní zátěží kulminující až ve zkouškovém období. Jal jsem se příležitostně ničit tělo v tělocvičně gymnastikou a cvičit přesné oko na sportovní střelnici. Shodou okolností jsem se v sedmdesátých letech dostal o prázdninách při brigádě v Řecku na trénink karate a tento způsob týrání těla mi posléze začal připadat velmi příjemným. Studium karate a dalších bojových umění mne přivedlo blíže k Japonsku a jeho kultuře, kde meč má odpradávná své mystické místo.

A proč zrovna k meči?

Od dětství jsem se rozhodoval mezi zbraněmi palnými a chladnými. V rámci studia strojírenství, metalurgie a přesné mechaniky nakonec přece jen zvítězily mechanismy složitějších konstrukcí a posléze kriminalistická balistika coby koníček-profese. Na chladné zbraně tedy zůstal koníček-hobby.

Jak jste získával informace o japonském meči?

Jednoslovně těžko... Musíte si uvědomit, že v sedmdesátých letech bylo obtížné dovážet ze západu cokoliv a odborná literatura o mečích v jiném než japonském jazyce existovala sporadicky, internet ještě nebyl. Osm-

desátá a devadesátá léta otevřela dveře i těmto informacím. Nejvíce se však dovíte přímým studiem mečů. V našich sbírkách se mnoho kvalitních mečů bohužel nevyskytuje a jejich stav je povětšinou žalostný. Největší sbírkou japonských zbraní disponuje Náprstkovo muzeum. Po založení Nihonto kenkyukai nám velmi pomohli přátelé z podobných zahraničních klubů. Zejména britská Token Society,

v čele s předsedou panem Clivem Sinclair-em, a restaurátor japonských zbraní a zbroje Zenon Van Dame z Belgie. Významné pomoci se nám dostalo od amerických klubů, které mají ve sbírání a studiu japonských mečů nejdelší tradici, a mohl bych jmenovat další odborníky.

ČESKO-JAPONSKÁ SPOLEČNOST je občanské sdružení zaměřené na kulturní výměnu, která je realizována mnoha formami. Japonci milují zejména českou hudbu a znají skladby našich klasiků mnohdy lépe než leckterý Čech. Mnoho našich občanů se zajímá o historické Japonsko v celé jeho mnohotvárnosti a barevnosti, zatímco mládež je nadšená především východním bojovým uměním. Hodně populární je poslední dobou japonské jídlo, například suši. Na veřejnosti jsou populární japonské týdny, kdy lze absolvovat čajový obřad, shlédnout klasické divadlo Kabuki, staré i nejnovější japonské filmy, kaligrafii, aranžování květin, nahlédnout do japonských zahrad nebo se zaposlouchat do tklivých tónů flétny šakuhači. Málokdo ví, že v Česku nyní působí přes dvě stě japonských firem a jejich zaměstnanci mají velký zájem poznávat naši kulturu a mnoho se jich učí česky. **NIHONTO KENKYUKAI** – Společnost pro studium japonského meče je jednou z odborných sekcí Česko-japonské společnosti a vznikla v roce 1996. Sdružuje vážné zájemce, studenty japonského meče z celé republiky, všech věkových kategorií a rozličných profesí. Studijní záběr je velmi široký, pokrývá historii meče od sedmého století do současnosti, vývoj jeho konstrukce a technologii výroby ve formě pěti nejstarších škol, změny, kterými meč procházel v kontextu s kulturními a společenskými změnami v historii Japonska, mnoho studentů se věnuje umění šermu. Pro Japonce představuje meč – NIHONTO – národní a náboženský symbol, kulturní poklad, jakým je pro nás hora Říp, korunovační klenoty nebo české pivo. Základním cílem Společnosti pro studium japonských mečů je vytvářet prostor pro shromáždění věrohodných informací o japonském meči a jejich šíření mezi členy i širokou veřejnost.

Za dvanáct let existence Společnosti pro studium japonského meče prošlo jejími řadami více než 350 členů a má mnoho příznivců v širší odborné veřejnosti.

Věřejností byla příznivě přijata výstava japonských mečů, která se uskutečnila v roce 2005 v Muzeu Policie ČR a byl k ní vydán barevný katalog.

k poznávání japonské kultury, starých tradic, řemesel a Japonců samotných. Pokud začnete studovat japonský meč záhy zjistíte, že potřebujete rozluštit znaky na čepelích, to vás přivede k japonštině, způsob psaní znaků zase ke kaligrafii. Abyste pochopili technologii výroby meče a změny, kterými ve svém vývoji prošel, musíte něco vědět o japon-

← **Jemné nuance tvarů vyžadují cvičené oko**

Zástřita meče ↓

Na drobnostech záleží

Dnešní situace je tedy nesrovnatelně lepší. Můžete si vybírat z pestré škály anglofonní i japonské odborné literatury, internet přetéká podrobnými informacemi a obrázky, občas se v Evropě vyskytne zajímavá výstava kvalitních mečů, funguje evropská pobočka Celojaponské společnosti na ochranu mečů (NBTHK), můžete vyrazit za studiem mečů do Japonska. Navštěvují nás naši japonští učitelé. Navázali jsme spolupráci s Asociací mečů Kukuši kenkokai na Kjúšú a díky tomu se uskutečnily již tři reciproční studijní projekty, jeden z nich formou grantu japonského ministerstva kultury. Máme podporu vědeckého ředitele muzea mečů v Tokiu pana profesora Mičihiro Tanobe a spolupracujeme s významným brusičem mečů školy HonjéAmi a odborným překladatelem do angličtiny profesorem Kendži Mišinou.

Podle toho, co říkáte, máme u nás mnoho znalců japonských mečů.

To bohužel ne, spíše se tu najde několik více nebo méně poučených studentů. Studium japonského meče je běh na velmi dlouhou trať. Jsme rádi, pokud se nám daří vysvětlovat některé mýty o japonském meči a snažíme se také chránit veřejnost před různými šibaly. Po japonských mečích je delší dobu velká poptávka a trh reagoval nabídkou neuvěřitelně škály všemožných replik a falz. Od těch nejubožejších z Pákistánu a Indie až po velmi zdařilé výrobky z Číny a USA. Také u nás se objevují na černém trhu, ale i v aukčních síních a starožitnictvích leckteré podvrhy.

Takže co vy a japonský meč, co pro vás meč znamená?

Japonský meč vnímám jako velkou výzvu

Seminář etikety japonského meče

ské historii, na výrobě japonského meče a jeho soupravy se podílí několik špičkových specialistů: hutník, který vytaví základní surovinu ze železitého písku, kovář, brusič, výrobce dřevěných dílů soupravy, lakový umělec, výrobce kovových dílů soupravy, specialista, který vyrobí oplet rukojeti. To vás zavede k dalším zajímavým oborům, posleze začnete komunikovat s Japonci, abyste se něco dověděli musíte pochopit a respektovat jejich způsob komunikace, naučit se pít čaj při čajovém obřadu a vydržet přitom sedět na patách třeba i hodinu v nenucené konverzaci, a tak dále...

Mnoho lidí se domnívá, že student japonského meče musí být sběratelem. Není tomu tak. Sběratelství je určitý druh choroby, která svazuje, kdy člověk propadá vášni vlastnit za každou cenu a je ochoten pro to učinit téměř cokoliv. Opravdový student si uvědomuje, že meč mu svěřila do rukou víceméně náhoda

a jeho úkolem je meč poznat a chránit aby byl zachován v nezměněném stavu pro další generace. Ve srovnání se stářím vzácného meče – může být dvě stě, pět set, ale klidně i tisíc let starý – je čas vyměřený jednotlivci nevýznamný.

Vedle samotného meče stojí za studium také jeho ovládnutí. Iaido se nazývá způsob cvičení sestav tasení a seků, který můžete cvičit prakticky kdekoliv. Nepotřebujete sparring-partnera ani mnoho prostoru. Procvičujete koncentraci, přesnost a koordinaci pohybu.

Jaký postup lze doporučit případným zájemcům o studium japonského meče?

Mohou se přijít podívat na některou naši přednášku, prostudovat náš časopis, zúčastnit se každoměsíčního diskusního setkání Hovory o meči*, podívat se na naši webstránku (<http://nihonto.manga.cz>). Pokud se rozhodnou pro členství, otevrou se jim další možnosti. Osvědčilo se nám, že nejlepším úvodem do studia japonského meče je pokus o jeho výrobu vlastníma rukama, například při našem pracovním semináři.

Může mít studium japonského meče pozitivní dopad i do běžného života?

Člověka určitě ovlivňuje vše co dělá, s kým se stýká – profese, koníček, záliba. Japonský meč mne například přivedl zpět k naší historii. A potom – můj koníček i má profese, obojí vyžaduje trpělivost a pevnou vůli, přesnost a systematickosti, rozvahu a asertivitu při jednání. Myslím, že to jsou vlastnosti, o které stojí za to usilovat trvale.

Co zajímavého připravujete ve Společnos-

ti pro studium japonského meče pro veřejnost letos?

Zmínil bych jen dvě nejvýznamnější akce pro nejširší publikum. V neděli 1. 6. v 10 hodin začne v Muzeu Policie ČR program Srdce samuraje. Jedná se o exhibiční vystoupení japonského šermíře pana Kindžiho Nakagawy z provincie Kumamoto. Předvede s ostrým mečem cvičení Iaido a ukázký seků tamešigiri. Následovat budou ukázky členů České federace kendó a poté pro srovnání prezentace šermu v podání Spolku evropských bojových umění.

Na sobotu 8. listopadu připadá japonský svátek mečů. Plánujeme ve stejném termínu v Muzeu Policie ČR celodenní program zaměřený zejména na meče, nejen japonské, a na vše, co s mečem souvisí. Prezentovat chceme při té příležitosti celou japonskou kulturu.

**Text a foto
Bohumil PLANKA**